

ՈՐԲ ՀԱՆԴԻՊԻՔ Ի ՍՈՅՆ ՇՐԲՄԻ
ՄԻ ԶԱՆԶՐԱՆԱԳԻ ՏԱԼ ԶՈՂՈՐՄԻ
ԵՂԵԻ ՓՐԿՉԻՆ ԹԻՎԻՆ 1236
ԽՆԴԻԵ Ի ԶԵՆՔ ՀԱՅՐ ՄԵՐ Ի ՄԻ

16.

ՀՈՂԱՆԻԹԵԼԸ ՅԱՅՄ ԴԱՄԲԱՐԱՆ
ՄԱՐՄԵՈՅ ՄԻՍԵՆ ՍԱ ԿԱՑԱՐԱՆ
ՄՀԻ ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԹՈՂԻ ԶԱՅՄ ԿԵՆՆ
ՈՐ ԿՈՉԻ ՈՐԴԻ ՈՅԲԻԵՆ
ԴՈՒՔ ՀԱՆԴԻՊԻՔ Ի ՅԻՄ ՏԱՊԱՆ
ՏՈՒՔ ԶՈՂՈՐՄԻՍ ԼԻՍԲԵՐԱՆ
Ի ԹՎԻՆ (ՌՄԻԹ) ԱՊՐԷԼԻ Ա. ԻՆ.

17.

ՀԻՐԻՄՍ Է ԱՅՍ ՈՒՐՈՒՇ.

ՃՈՒԻ ԲՆԱԿԵԱԼ ԷՐԷ
ՎԱՆՑԻ ԿՈՅՑՑԵԱԼ ՄԻՐ
ԶԵՆՑ ՄՀԻ ՄԱՐՏԻՐՈՍԻ
ՈՐԴԻ ԵՈՂԱՆԵՅՆ ԱՂԱ
ԻՆ. ՈՐ ՓՈՒՂԵՑԱԼ ԹԻՒԻ
ՀԱՅՈՑ (Ռ. Մ. Ծ. Ե) ԱՊՐԷԼԻ Բ.

(ՇԽԱՆԻԼԷ):

ԱՅԻՆԻ ԱՅԻՆ

ԴժԴԻՆ՝ ԻՆ՝ Զ. "Հանդիսի", 1912 Յու-
նուարի թուին մէջ էջ 18՝ Մ. Ս. Գարբիէլեանի
ստեղծած յօդուածն կարգաւ առնեն՝, գիտեցի որ
Հայերէն լեզուին իբր ենթագրեալ ձեւը կ'ա-
ստղանշուի "Խաչ" (կամ "Խաչ" այս վերջին ձեւը
բոլորովին անհիշեմ): Բայց ընդելու է այս աստղը
Խաչ բառին վրայէն, երբէ պատճառներու
համար:

ա. Թէ լեզու բառն յառաջ եկած է լեզու
ձեւէն այնպէս ստղծ է, որ նոյն իսկ մասնա-
գրական վկայութիւն ունիւր ի հաստատու-
թիւն: "Եփրեմ", այ երկասիրութեանց թարգ-
մանութեան (սոյ. վեհեա. 1832) Գ. հաստորին
մէջ կայ այս լեզու ձեւը՝ 12, 20, 21 եւ 62.

Ի Մեր "Երանելի" վերագիրն առնելու է՝ զարարի
կարեւորութեան նկատմամբ ըրած իւրհորածութեանց
վրայ, եւ ոչ ընդամասնական համամասնութեանց
վրայ, իսկ այս վերջինները շատ հաստատուն չեն երեւար
ուստի եւ շատ կատակներ:

բ) Մեր նախնական ձեւն է՝ համամասնու-
թեամբ նորագոյն լեզուի, եւ կը մեկնուի՝ Կա-
նէլ բայի սով, ապա թէ ոչ անմեկնելի է հոս ու-

գ) Մերն կը համամասն լատիներէն յՈՐՏ բա-
ռին, ուրեմբ ըն = յՏ. հին պարսկ. mēšyu. Ցեա-
նել այս կարեւոր բառը Hübschmannի Arm,
Grammatik եւ համամասնէլ Meilletի իւրհոր-
ծութիւններն՝ բառին փոխառեալ ըլլալուն կամ
ըլլալուն վրայ:

Գ. Մ. ՄԵՆՉԻՆԵԱՆ

ՍԱՅԵՆԱՐՈՍԱԿԱՆ

Homilien über das Evangelium des heil. Matthäus vom
heil. Johannes Chrysostomus. Neubearbeitet und heraus-
gegeben von Prinz Max, Herzog von Sachsen,
Dr. theol. et jur. utr., ordentl. Professor an der
Universität Freiburg (Schweiz). Zwei Bände Gr.-8°,
XII+697+IV+621. Regensburg, 1911. Verlags-
anstalt vorm. G. J. Manz, Broschiert Mk. 6.—.

Ոսկեբերանի մահուան հազարհինգ հա-
րիւրամեայ տարեգարձին առթիւ (1907/8)
Սաքսոնեայի գուքս՝ իշխան Մաքսին յանձնուած
էր "Մատթէի Գրքնութեան", 1857ին հրա-
տարակուած գերմաներէն բնագիրն յերիւրեւ
վերստին: Բանասեր իշխանը, որ այնպէս նուիր-
ուած է Ոսկեբերանի գործոց ընծութեան եւ
որուն բնածին ոճն այնպէս ճարտարաբան է,
մեծ յաջողութեամբ պսակեց իրեն յան-
ձնուած գործքն եւ արժանացաւ գերմանական
աշխարհի գնահատութեան: Հաւատարիմ, պայ-
ծառ, ընթացիկ, ահաւասիկ Մաքսի թարգմա-
նութեան հուծիւնը, որուն ջով երկրորդական
նշանակութիւն միայն կրնան ունենալ բազմաթիւ
ծանօթութիւնները, Ս. Գորոց տեղեկները եւ ու-
րիշ արարած հանգամանքները:

Գիտելու կէտ մը ունիւր սակայն. արեւելա-
գէտ իշխանը՝ Հայերէնագէտ ալ է միանգամայն.
եւ իբրեւ այսպիսի մեծ գիւրութիւն ունէր ան-
շուշտ աչքի առաջ ունենալու "Գրքնութեան",
նաեւ Հայերէն թարգմանութիւնը, որ ընտիր
նախագաղափարի մը ծնունդն ըլլալով բազմա-
թիւ անհարթութիւններ կրնար իսկոյն բառեալ
մէջանդէն, անհարթութիւններ որոնք ի տես կը
շուարի ստեղծ գիտուն Ուսուցչապետը: Այսպէս
օրինակի համար (Montfaucon, p. 204—206)
այն ձեռագիրները կ'ընթերցուն. "Հացիւն,
ալեքն ծովուն զորս կարկեցողց, եւ Խաչաբայի՝